ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

Представка број 27905/24

Весна ПЕТРОВИЋ

против Србије

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора 8. септембра 2026. године у саставу:

Peeter Roosma*, председник*,

Úna Ní Raifeartaigh,

Mateja Đurović*, судије*,

и Olga Chernishova, *заменица секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку (број 27905/24) против Републике Србије коју је 20. септембра 2024. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”), Суду поднела држављанка Србије, госпођа Весна Петровић (у даљем тексту: „подноситељка”), рођена 1955. године и која живи у Нишу, а коју је заступао господин Алексић, адвокат из истог града;

одлуку да се о притужби у вези са чланом 1. Протокола број 1 уз Конвенцију обавести Влада Србије (у даљем тексту: „Влада”), коју заступа њена заступница, госпођа З. Јадријевић Младар, и да се остатак представке прогласи недопуштеним;

Запажања страна у спору;

одлуку да одбаци приговор Владе на разматрање представке од стране Већа;

Након већања, одлучује како следи:

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

1. Представка се односи на наводну повреду права подноситељке на мирно уживање њене имовине.

2. Одлуком јавног бележника од 8. марта 2019. године, подноситељка је од своје покојне мајке наследила, поред остале имовине, пиштољ (у даљем тексту: „ватрено оружје”). Како није поседовала дозволу за држање/поседовање оружја, подноситељка је 14. марта 2019. године предала оружје, заједно са припадајућим оквирима и другим повезаним предметима, локалној полицијској станици, која јој је издала потврду о привремено одузетим предметима. Сутрадан је поднела захтев надлежној полицијској управи за издавање дозволе за држање/поседовање оружја.

3. Одлуком од 15. јула 2019. године, донетој на основу Закона о оружју и муницији, полицијска управа је одбила захтев подноситељке, утврдивши да она није доказала постојање оправданих разлога за поседовање ватреног оружја ради личне безбедности, с обзиром на то да није утврдила да би њена лична безбедност могла бити

угрожена. Истом одлуком, ватрено оружје је формално одузето на основу члана 28. наведеног закона, којим је прописано да лице од кога је оружје одузето може исто отуђити или онеспособити у року од годину дана од дана правноснажности решења о одузимању оружја, а уколико то не учини, оружје постаје власништво Републике Србије. Сходно томе, подноситељки је наложено да, у року од годину дана од дана када је одлука од 15. јула 2019. године постала правноснажна, или прода ватрено оружје или га учини трајно онеспособљеним, уз упозорење да ће у супротном право својине на ватреном оружју прећи на државу.

4. Подноситељка је уложила жалбу, наводећи да има оправдане разлоге за поседовање ватреног оружја ради личне безбедности, да испуњава све законске услове за издавање дозволе за држање/поседовање оружја, као и да предметно оружје има значајну сентименталну вредност као део заоставштине њене покојне мајке. Конкретно, подноситељка је навела да је ватрено оружје наследила од своје покојне мајке, да је завршила сертификовану обуку за руковање ватреним оружјем, да поседује неопходно лекарско уверење, те да се као жена која живи сама осећа угрожено, будући да су жене које живе саме изложеније ризику да постану жртве кривичних дела, и да јој је стога ватрено оружје потребно ради личне заштите. Поред тога, подноситељка је указала на то да је одлука била суштински контрадикторна, будући да је њоме истовремено наложено одузимање ватреног оружја и њој наложено да исто прода или онеспособи, иако се оно више није налазило у њеном поседу с обзиром на то да га је полиција већ одузела.

5. Другостепени орган је 2. септембра 2019. године одбио жалбу подноситељке, чиме је првостепена одлука постала коначна.

6. Подноситељка је затим поднела тужбу Управном суду. У својим поднесцима том суду поновила је аргументе због чега јој треба издати дозволу за држање/поседовање оружја; међутим, она није поновила нити на други начин изнела аргумент да је одлука о одузимању била суштински контрадикторна, будући да јој је истом било наложено да прода или онеспособи ватрено оружје које више није било у њеном поседу.

7. Управни суд је 21. фебруара 2022. године одбио њену тужбу.

8. Подноситељка је затим поднела уставну жалбу, наводећи повреде свог уставног права на правично суђење, права својине и права на наслеђивање.

9. Уставни суд је дана 14. маја 2024. године одбацио уставну жалбу подноситељке. Ова одлука је уручена подноситељки 9. јула 2024. године.

10. Позивајући се на члан 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, подноситељка се притуживала да је произвољно лишена сопствене имовине.

ОЦЕНА СУДА

11. Влада је изнела свој став да је представка недопуштена, с обзиром на то да подноситељка није претрпела значајнију штету у смислу члана 35. став 3. (б). Она се посебно позивала на ниску тржишну вредност ватреног оружја (приближно EUR 85), као и на чињеницу да је подноситељка могла да се истог реши без финансијског губитка. Даље је тврдила да је мешање било законито, да је тежило остваривању легитимног циља очувања јавне безбедности и контроле наоружања, као и да је било сразмерно, имајући у виду широко поље слободне процене у овој области и могућност да је подноситељка могла да задржи ватрено оружје у деактивираном облику.

12. Подноситељка је оспорила приговор Владе и остала при својим наводима. Тврдила је да одузимање ватреног оружја и обавеза да исто прода, онеспособи или пренесе право својине над њим на државу представљају несразмерно мешање у њена имовинска права. Она је истакла сентименталну вредност ватреног оружја као наследства од њене покојне мајке и изнела став да се, у датим околностима, штета коју је претрпела не може сматрати занемарљивом.

13. Суд не сматра неопходним да испита приговоре Владе јер је представка у сваком случају недопуштена из разлога који су наведени у наставку.

14. Општа начела која се односе на мешање у право на мирно уживање имовине сумирана су у предмету *Beyeler против Италије* ([ВВ], број 33202/96, ст. 98. и 107, ЕСЉП 2000-I), *G.I.E.M. S.r.l. и др. против Италије* ([ВВ], број 1828/06 и 2 друге представке, ст. 289–303, од 28. јуна 2018. године) и, у контексту мера које се односе на спровођење прописа о поседовању ватреног оружја, *Waldemar Nowakowski против Пољске*, (број 55167/11, ст. 44–50, од 24. јула 2012. године).

15. Није било спорно између странака да је одузимање ватреног оружја подноситељке представљало мешање у мирно уживање њене имовине, да је било законито будући да је извршено директном применом законске забране поседовања ватреног оружја без дозволе, и да је тежило општем интересу – наиме, контроли над поседовањем ватреног оружја и заштити јавне безбедности. Суд не види разлог да сматра другачије.

16. Суд не сматра неопходним да утврди да ли је мешање представљало лишавање имовине, у смислу друге реченице првог става члана 1. Протокола број 1, или контролу коришћења имовине у смислу другог става те одредбе, с обзиром на то да су начела која се односе на питање оправданости у суштини иста (видети *Denisova и Moiseyeva против Русије*, број 16903/03, став 55, од 1. априла 2010. године, и *Актива ДОО против Србије*, број 23079/11, став 78, од 19. јануара 2021. године).

17. Једино питање пред Судом је, дакле, да ли је мешање постигло правичну равнотежу између захтева општег интереса заједнице и захтева заштите права подноситељке, узимајући у обзир, између осталих фактора, понашање власнице ватреног оружја (видети *G.I.E.M. S.r.l. и др.*, цитиран горе, став 293, и *AGOSI против Уједињеног Краљевства*, од 24. октобра 1986. године, ст. 52. и 54, Серија А бр. 108). Приликом одабира мера које сматрају одговарајућим како би осигурале да ватрено оружје не остане у поседу лица која нису овлашћена да исто држе, што је област у којој су у питању интереси јавне безбедности, државе уговорнице уживају широко поље слободне процене (видети, *mutatis mutandis*, предмет *AGOSI*, цитиран горе, став 52, и *Denimark Limited и 11 др. против Уједињеног Краљевства* (одл.), број 37660/97, од 26. септембра 2000. године).

18. Прелазећи на околности предметног случаја, Суд примећује да је подноситељка добровољно предала ватрено оружје полицији након што је исто добила на основу решења о наслеђивању, и то у тренутку када није поседовала дозволу за његово држање/поседовање (видети став 2. горе). У тим околностима, надлежни органи нису имали дискреционо право да оставе ватрено оружје у њеном поседу, а његово одузимање је уследило непосредно и предвидиво као последица њеног сопственог саопштавања информација, а не неког произвољног или непредвидивог поступка државе.

19. Суд даље констатује да оспорена мера није изречена подноситељки без пружања алтернатива. У складу са чланом 28. Закона о оружју и муницији, лице од кога је оружје одузето може исто отуђити или онеспособити у року од годину дана од дана правноснажности решења о одузимању оружја; у супротном, право својине над оружјем прелази на државу (видети став 3. горе).

20. У својој жалби на првостепену одлуку, подноситељка је тврдила да је изрека одлуке о одузимању била суштински контрадикторна, јер је од ње захтевала да отуђи ватрено оружје које више није било у њеном поседу (видети став 4. горе, *in fine*). Међутим, она тај аргумент није изнела пред Управним судом, као ни пред Уставним судом нити у својој представци поднетој Суду. Чак и под претпоставком да се тај аргумент може сматрати пређутно изнетим пред Судом, и да су у том погледу и домаћа правна средства била правилно исцрпљена, Суд исти не прихвата из два разлога. Као прво, члан 28. Закона о оружју и муницији, према сопственим одредбама, претпоставља да могућности продаје ватреног оружја или његовог онеспособљавања остају отворене чак и након његовог одузимања; стога тај систем на први поглед није суштински контрадикторан. Друго, од три могућности које су јој биле на располагању према домаћем праву – наиме, подношење захтева за издавање дозволе за држање/поседовање ватреног оружја, продаја ватреног оружја или његово онеспособљавање – подноситељка је искористила само прву, при чему је тај захтев на крају одбијен након разматрања пред органима на два нивоа надлежности. Преостале две алтернативне могућности су јој биле на располагању током периода од годину дана од дана када је одлука о одузимању ватреног оружја постала коначна; ипак, она није тврдила ни пред домаћим органима, ни пред Судом да се у било ком тренутку обратила надлежној полицијској управи са захтевом да се било која од те две алтернативне могућности спроведе, нити да је приликом таквог покушаја наишла на било какву препреку; такође, у спису предмета не постоји ништа што би на то указивало. С обзиром на то да није покушала да испита да ли су јој наведене алтернативне могућности у пракси биле доступне, подноситељки није дозвољено да тврди да оне не би биле доступне само на основу спекулација.

21. Суд такође констатује да је подноситељка могла да оспори одбијање издавања дозволе за држање/поседовање ватреног оружја и одузимање ватреног оружја пред надлежним другостепеним органом (видети ст. 4–5 горе), Управним судом (видети ст. 6–7 горе) и, накнадно, Уставним судом (видети ст. 8–9 горе), при чему је сваки од њих размотрио њене наводе и донео образложене одлуке. Стога јој је пружена разумна прилика да изнесе свој случај пред надлежним органима (видети *G.I.E.M. S.r.l. и др.*, цитиран горе, став 302.).

22. Имајући у виду горенаведено, као и законитост и предвидивост одузимања, широко поље слободне процене коју уживају државе уговорнице у погледу контроле ватреног оружја, стварне алтернативе које су подноситељки биле на располагању према домаћем праву, а које она није ни покушала да искористи, те могућности које су јој биле пружене да оспори ту меру пред домаћим органима, Суд сматра да оспорено мешање

није нарушило правичну равнотежу која се захтева чланом 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, нити је подноситељки наметнуло појединачни и прекомерни терет.

23. Сходно томе, представка се мора сматрати очигледно неоснованом, те се мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3. (а) и 4. Конвенције.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

Проглашава представку недопуштеном.

Састављено на енглеском језику и прослеђено у писаном облику 1. октобра 2026. године.

Olga Chernishova	Peeter Roosma
Заменица Секретара	Председник